

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyomdá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

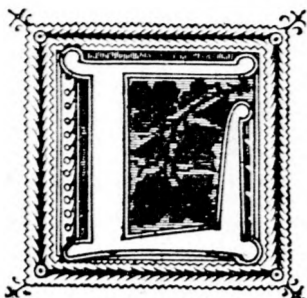
Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Levél a szerkesztőhöz.

Kedves barátom!

apod mult számában Grosschmid Gábor aláírásával megjelent cikk, mondhatom nem kellemesen érintett. Nem azért, mintha annak főirányelvvel: hogy a zombori plébánia-templom kicsinosításék, egyet nem értenék; hanem azért, mert az általam is óhajtott ezen cél elérésének akadályát megint az új templom építése állítatik oda.

Többször beszéltem én már ez ügyről veled és másokkal is; és mindenkor abbeli meggyőződésemnek adtam kifejezést, hogy ezen két ügyet egymástól elkülönítetten kell tárgyalni és ha ezt tesszük, el lesz érve mindkét cél.

A város lakosságának egy része, különösen azok, kik nem biznak abban, hogy az új templom építése, — legalább az ő életükben — befejeztetik, a plébánia-templom mielőbbi renoválását kívánják és ebbeli buzgalmukban sokan azon szélsőségre ragadtatják magukat, hogy az új templom felépítésére irányuló mozgalmat mindenféle gyanúsításokkal illetik, és az új templom leromlóását is szívesen látnák.

Ebbe a hibába esett bele Grosschmid Gábor is. Ő ugyan a szokásos gyanúsításokra vonatkozólag azt mondja, hogy nem hiszi azokat; de ha nem hiszi, hát miért említi fel? Ő is leromboltatni kívánja az új templomot és nem gondolja meg, hogy evvel mennyire sérti azokat, kik az új templom felépítése körül valóban elismerésre méltó kitartással buzgólnak.

A város lakosságának másik része, az új templom felépítését óhajta anélkül, hogy elle-nezné a már fennállóknak kicsinosítását, megújítását. Belátja ő azt, hogy az általa épített templom befejezése még a messze jövőben van és addig az ő szeméit is sérti azon templom éktelelensége, melyben isteni tiszteletét végzi. A lakosság ezen része, mely megengedjük kellő számítás nélkül fogott hozzá az új templom építéséhez, erősen hiszi, hogy vallásos buzgal-mának ezen tárgya az új templom, mégis ki fog egyszer épülni. Mi célja van tehát a népet vallásos buzgalmában háborgatni? Mi célja van azon népet kedves eszméjétől elkedvetleníteni, mely nép a vallásosság, a békeszeretet, a felsőbbség irányában való tisztelet tekintetében példányképpül állitható elő? Mi célja van a népet ily eszmék valószínűsítésétől elvonni? Nem jobb, ha a nép ilyenekért lelkesül, mintha azokat olyanokkal látnók foglalkozni, melyek a fen-nebbi erényekkel homlokegyenest ellenkeznek? Mi célja van annak, hogy az új templomot, mint az izléstelenesség mintaképpét állítjuk folyton a közönség elé; eltekintve attól, hogy az nem való oly városban, mint Zombor, hol a stilsze-rűségről még szólni sem lehet, sőt az nevétsé-ges is.

A régi templomnak vannak saját jövedelmei, melyek igen helyesen annak kitarozására és kicsinosítására fordítottak és fordítandók jövőre is. Most már nincs szándékában senki-nek azokat az új templom építésére igénybe venni; mi különben nem is volna lehetséges, mert az egyházi főhatóság a dolog természetéből folyó felügyeleti jogát most már gyakorolja és az ellen bizonyára verőt mondana. Nem torog fenn tehát semmi elfogadható indok arra nézve, hogy a régi templom renoválását az új templom építésével összefüggésbe hozzuk.

Ami az új templom jelenét illeti, az az öreg templomnak és átalakítóinak nem árt semmit. Hiszen a plébánia-templom jövedelmei már 15 év óta nem vétetnek igénybe az új templomra; ami rajta készül s tataroztatik, azt a hívek közadakozás útján gyűjtik maguk közt, minden kényszer nélkül; mindenki akkor és annyit ad, amennyit és amikor akar. Tehát az új templom nem terhe senkinek, kivéve aki

önként vállal valamit magára; az pedig bizonyára nem panaszkodik a saját jószánta ellen.

Az új templom jövőjét én nem tartom oly reménytelennek, mint azt némelyek előtűn-tetni kívánják. Azon része a lakosságnak, mely az új templom építése körül buzgólnak, tud várni, remélni, áldozni és meg van győződve arról, hogy ha lassan is, ha egy emberöltő mulva is, amit óhajt, teljesülni fog. Én is ebben a nézetben vagyok. Ebbeli nézetemben megerősít a tapasztalás.

Az olyatén városban, melyben egy Kóris Gáspár egész vagyonát a Magyar Akadémiának, egy Koczik Pál a szeretetháznak, egy Falcione Gyula a szegény jeles tanulóknak hagyományozta az alig mult években, egy ily városban nem lehet, nem szabad azt hangoztatni, hogy csak az új templom volna elődeinknek azon egyetlen szerencsétlen kezdeménye, melynek már nincs mit reménylenie.

Vagy kérdezem: ki hitte volna csak tíz évvel ezelőtt, hogy Zomborban az apáca-néiknek tekintélyes zárdája lesz? És ime, a zárdamár áll, még pedig biboros főpásztorunknak örvener forintnyi hozzájárulásával. Pedig senki nem merete volna álmolni is, hogy főpásztorunk, akivel a róm. kath. egyházközség oly sokáig feszült viszonyban volt, félszáz ezer forintnyi fejedelmi ajándékkal járul zárdánk költségeihez. Hát arra ki gondolt csak három év előtt is, hogy egy takarékpénztár, egy nyeresékesedésre alakult pénzintézet, 15.000 forintot szánjon egy közút költségeire? — És ime ma már kész az artézi kút vállalkozójával a szerződés, sőt ma-holnap megkezdődik annak furatása. Ezek mind tények, a legőzelebbi mult eseményei; oly elhatározások, melyekre senki se volt elkészülve.

Tehát kérdem, hogy ily példák, ily előzmények után kicsoda és mily jogcimen meri azt oly fennen hirdetni, hogy amely városban ily meglepő csodái történnék egymás után a nagylelkű áldozatkészségnek, ott éppen csak Isten dicsősége és a nép régi ideálja ne találhasson a jövőben bőkezű Mecénásokra?

Ami végül azon sokszor oda vetett, de soha be nem bizonyított állításokat illeti, melyek az új templomnak eseten stíljét és helytelen méreteit illetik, azokra nézve pártatlanul mondhatom, hogy fele ráfogás, a másik fele túlzás.

Igaz ugyan, hogy a belső pillérek túlságos masszivak; de ez utóvégre is oly hiba, amelyen minden órában lehet még most is segíteni, mert hiszen szabadon állanak, nem nyugszik rajtuk semmi. Hogy tehát miben rejlik rajta az a ráfogott, de be nem bizonyított építészeti abszurdum, azt nem vagyok képes belátni; hiszen a falaknál és tetőnél egyéb semmi se kész, tehát stílusról és a styl hibáiról nem is lehet még beszélni. Ami a templom alaptervezetét illeti, az ellen sem tehető kifogás. E részben hivatkozhatom Ney Béla miniszteri főmérnökre, aki negyedéve itt járt kiküldetésben, hogy a sűpedező rigyicai r. k. templomot megvizsgálja, akit tehát ilyféle építkezésekre nézve maga a miniszterium is megbízható szakembernek tart és akinek e részben bizonyára több prakszisa van, mint némely, mindenhez értő uri embernek közöttünk. Ezen szakközeg — mint te is tudod — Rigyicán a plébános asztalánál, többtagu társaság előtt Kovácsfi Kálmán, akkori helybeli kir. mérnökkel az új templomról beszélgetvén, nem habozott kimondani, hogy az új templomnak, mint megkezdett épületnek stíljé nemcsak nem elhibázott koncepció, hanem hogy az, ha még most ahhoz értő mérnök kezébe adatnék stílszerű folytatás és végleges tervezés céljából, a legszebb templomok egyike lehetne, melyeket a hazában ismer. Ezek Ney Béla miniszteri főmérnöknek szavai; aki nem hiszi, az egy kis utánjárással meggyőződhetik állításom igazságáról.

Mindezek folytán következőkben összpontosítom nézeteimet. Az új templom a saját maga fundusán áll, nem kerül egy krajcárjába

senkinek, a ki nem akar rája áldozni; nem károsítja a régi templom jövedelmeit; nem bosszant senkit, csak aki magát fölheccei ellene; nem szúrja a szemét senkinek, csak az előitéletéseknek; nem elhibázott stílusú, mert még stílylázása csak ezután következik; az új templom várhat az ő befejezésére vagy egy véletlen Mecénásra akár még ötven esztendeig. Tehát az új templom ellen sem jogi, sem középítészeti, sem rendőri, sem pénzügyi, se vallási, se szépművészeti tekintetben semmi alapos kifogás nem tehető. Azért az öreg templom gondoskodjék magáról a saját jövedelmeiből; az újat pedig előbb-utóbb majd fölépítik azok, kik eddig is ezen eszméért buzgólnak és kiket, meg vagyok győződve sem te, sem a cikk írója ebbeli vallásos buzgalmukban háborgatni nem akartak.

Kérlek közöld e levelet lapodban és ha arra semmiféle megjegyzést sem teszesz, azt annak jelül veszem, hogy sikerült téged álláspontom helyességéről meggyőzni; miről különben előre is meg voltam győződve, ismervén tégedet, hogy te minden iránt ami vallásunkkal összefüggésben van, lelkesedni tudsz és távol áll tőled, hogy valakit, annál kevésbé pedig városunk lakosságának tekintélyes részét, vallásos buzgalmában háborgatni akarnád. Üdvözlök

Bácskai.

Hírek.

Kinevezés. Bende Imre apátkanonok, Ujvidék város országgyűlési képviselője, mint az „Ujvidék” értesül, beszercebányai püspökké neveztetett ki.

Kitüntetés. Király ő felsége Brandner Ferenc 6. honvéd gyalog-féldandárbeli századosnak a kiképzésben századparancsnoki minőségében teljesített több évi szolgálatai elismerésül a katonai érdemkeresztet adományozta. A kitüntetett ugyanez alkalomból báró Fejérváry honv. miniszter urtól ugyancsak érdemeit elismerő, meleghangú üdvözlötet kapott.

Egyházi hírek. Kopper György ujvidéki plébános e hó 16-án tette le a hivatalos esküt Ujvidéken. — Erdújhelyi Menyhért Bogoejeváról Monostorszeghre kápláni minőségben áthelyeztetett. Burkovits Ferenc Bogoejevára káplánnak küldetett. — Gregorits Mihály zentai káplán, a tanulmányi alap, mint kegyuraság részéről, a fajszi plébániára rendes ielkészek bemutatattatott.

Kreibig Károly honvédtábornok, Sulyok Mór honvédfőhadnagy kíséretében e hó 14-én Ujvidéken megvizsgálta a 6-ik honvédszázalóaljat. Most bétfőn pedig itt Zomborban teljesítette a szemlét az őszi ujonc-sorvány fölött s látogatása több napra fog kiterjedni.

A képviselőház legközelebbi ülése e hó 27-kére van kitűzve. A ház érdemleges tárgyalásai azonban alig fognak december eleje előtt megindulhatni, mivel kevés kilátás van rá, hogy a delegációk most folyamatban levő ülészaka ebben a hónapban befejeztethessék.

Jutalmazás. Gyurgyevó községe — mint nekünk írják — az epreskertnek az utasítások szerinti kezelése és munkáltatása elismerésül a magas államkinstártól 10 frtot, egy 10 frankos aranyat és díszokiratot kapott.

A szabadkai ügyvédi kamara Rudics Mihály, apatini ügyvédet köteletség megszegése miatt az ügyvédi gyakorlatól 3 hónapra, Schmidt Géza ó-bece ügyvédet pedig díjazott közbenjárók által való ügyfelek szerzése, valamint a zugirászat pártolása miatt. 6 hónapra felfüggesztette.

A m. kir. államvasutak igazgatósága f. é december hó 1-től fogva Szegeden városi menetjegy iródat nyit, hol az államvasutak valamennyi állomására, valamint a csatlakozó vasutak és a külföld jelentékenyebb állomásaira szóló közvetlen menetjegyek, menettér, fürdő és körutazási jegyek válthatók és uti podgyász is feladható.

Lóvasutat tervez két vállalkozó Palics és Szabadka között.

A csajkásföldi egyesület 14 község részkezelő bizottságának elnökválasztása e hó 20-án fog megejtetni Szablyán.

Esküvő. Ehrenfeld Arthur hegyesi vasuti pénztáros a napokban esküdt Szaadkán örök hűséget Kurvázy Terka tanítósnak.

Együtt a halálba. Bleszity Boldizsárt Ludason a napokban verekedés közben társai ugy megbicsázták, hogy néhány perc mulva kiadta lelkét. Ifjú felesége, midőn haláláról értesült, halva rogyott össze — szíve repedt meg. Négy kiskorú árvt hagyta hátra.

Szabadkán a himlő- és kanyarójárvány egyre terjed.

Meghívás. A zombori kocsisok egyesületének folyó évi november hó 28-án vasárnap délután pont 2 óra-
kor a város háza kis tanácstermében közgyűlést tart,
melyre a n. é. közönség tisztelettel meghívatik. Zom-
borban, 1886. évi november hó 19-én. A választmány.

Nyomozás. Fischer Dávid magánokirat hamisítással
vádolt egyén nyomozandó és felfalálása ese-
tén letartóztatandó s a közelebbi királyi ügyészségnek
átadandó. Személyleírása: születés helye Arad, 39
éves, nős, 2 gyermek atyja, gépész és varrógéppel utá-
zó ügynök, izraelita vallásu, termete közép, nyulánk,
haja sötét, vörösses, kör szakállal, homloka kopasz,
szemei kékék. Ujvidéki kir. trvszék.

O-Morovician községi aljegyző-helyettesé Feter
János ó-becsei segédjegyző választott meg. A
megválasztott tiszteletére — mint nekünk írják —
O-Becsen f. hó 16-án sikerült bescu estélyt rendeztek,
melyen a város színe-java vett részt.

Hítbölcséleti beszédeiklust fog tartani Ka-
nyurszky György dr., az évről, a tudományról, a
szivéről, a társadalomról stb., Budapesten az egyetemi
templomban, advent négy vasárnapján, mindenkor délt-
után 3 és fél órákor. A beszédek elseje — amelyhez
használt iranyukat már tavaly is tartott, s amelyek
akkor is köztetsésben részesültek — e hó 21-dikén
lett megtartva.

Árverések. Zsabya község 120.000 forra b.
ingatl. 1887. február 17. Titel. — Csongradacz Sztévo
martonosi l. 2957 frt 33/3 krra b. ingatl. dec. 1.
Zenta.

A néptanítók fizetésének kiszolgáltatása. A
néptanítók fizetésének kiszolgáltatása gyakori felszó-
lalás és panasz tárgyát képezte az utóbbi időben.
Mintán ugyanis a folyó évre költségvetésileg megsza-
vazott javadalom a népnevelés szükségleteinek fede-
zésére elegendő nem volt, a tulkiadás lehető korláto-
zása céljából a vallás- és közoktatásügyi miniszter az
államilag segélyezett községi népiskolák segélyeinek
ez évre csak felét szolgáltatotta ki, abban a reményben,
hogy a községek a hiányt legalább ez egy évben pó-
tolni képesek lesznek. E remény azonban nem telje-
sült, minek folytán a tanítók tényleg sok községi nép-
iskolánál az évi fizetésüknek eddig csak felét kap-
hatták ki. E baj orvoslása céljából a vallás- és köz-
oktatásügyi miniszter tárgyalásokat folytatott a pénzü-
gyminiszterrel, melyek eredményre is vezettek; ehhez
képest — mint biztos forrásból értesülünk — az ösz-
szes hátralékos állami segélyek utalványoztatnak, s
így az illető néptanítók pár nap múlva teljes fizeté-
sük birtokában lesznek. Jövőre már a költségvetési
javadalom megfelelő felemelése biztosítékot képez a
hasonló bajok megújulása ellen.

Nyomozás. Singer Salamon okirathamisítással
vádolt egyén ismeretlen helyen tartózkodván, nyomo-
zandó. 40 éves, középmagas, arca barna, gömbölyű,
haja fekete, szemei sárgák, orra vékony, bosszúkas, fo-
gai épek, szakállá, ha van, fekete, szája szabályos, ir.
olvas magyarul és németül. Szabadkai trvszék.

Körrendelet. Bács-Bodrogh megye alispánjától.
Az 1886. évi XXII. törvényekbe iktatott községi
törvény 56. §-a értelmében, a közgyűlések számát és
idejét a község szabályrendelettel állapítja meg, de
minden községben minden tavasszal a múlt évi szá-
madások megvizsgálása és minden ősszel a jövő évi
költségvetés megállapítása végett az illető törvényha-
tóság tavaszi és őszi közgyűlést legalább egy hónap-
pal megelőzőleg közgyűlést kell tartani. A törvény
eme rendelkezéseiből kifolyólag a törvényhatósági bi-
zottság által folyó évi augusztus hó 10-én megtartott
rendkívüli közgyűlés 540. számú határozata 7-ik pont-
jában oda utasították a megyebeli községek, hogy
miután a törvényhatóság tavaszi közgyűlése minden
év június, őszi közgyűlése pedig minden év december
hava második felében tartatik meg, tavaszi és őszi
közgyűléseik határidejét szabályrendeletileg olyké-
pp állapítsák meg, hogy azok a törvényhatóság tavaszi,
illetve őszi közgyűléseinek határidejét legalább egy
hónappal megelőzzék. Minthogy azonban a nagyméltó-
sági m. kir. belügyminiszter ur folyó évi október hó
24-én 58748. szám alatt kiadott s a törvényhatósági
bizottság közgyűléseinek számáról és idejéről szóló
megyei szabályrendeletet megerősítő intézkedésében,
azon indokból, hogy a községeknek a jövő évi költ-
ségvetések szabályszerű összeállítására és betérjesztő-
sére az 1886. évi XXII. t. c. e. részbeni rendelkezéséhez
képest elégséges idő engedtettsék; a megyei őszi ren-
des közgyűlés határidejét szeptember hó utolsó 3
napját avagy október hó első napjai valamelyikét ren-
delte a szabályrendeletbe felvéteni, s e kívánalmak-
hoz képest a megyei őszi közgyűlés határideje min-
den év október hava első nyolc napjai valamelyikén
fog szabályrendeletileg kitűzteni; annak megelőzése
szempontjából, nehogy a községeknek számát és idejét
megállapító községi szabályrendeletek mielőbbi jóvá-
hagyása, az őszi közgyűlések határidejének helytelen
megállapítása miatt akadályba ütközzenek; oda utasi-
tatnak a községek, hogy a községi közgyűlések szá-
máról és idejéről szóló szabályrendeleteiket újból tár-
gyalás alá vegyék, s őszi közgyűléseik határidejét
olyképp állapítsák meg, hogy az 1886. évi XXII. t. c.
56. §-a rendelkezésének megfelelőleg, minden év
szeptember hava első nyolc napja valamelyikére essék.
Egyben nem tartom itt feleslegesnek megjegyezni,
hogy a tavaszi közgyűlés határideje legelőszörűben
ápril hó második felére tűzendő ki. Végül elváróm a
község elöljáróságától (város közönségétől), hogy je-
len rendeletmet beható figyelmére méltatva, azonnal
munkához látand, hogy eme szabályrendelet mielőbb
elkészülvén, a meghirdetési bizonylatokkal együtt jó-
váhagyás végett annak idején betérjeszthető legyen.
Zomborban, 1886. évi november 18-án. Schmausz Endre
s. k., alispán.

Zombor szab. kir. város legtöbb adót fizető
bizottsági tagjainak 1887. évre összeállított névjegy-
zéke. Széchenyi József trvszéki elnök 1919 frt 84 kr,
Szauerborn Károly gyógyszerész 1582 frt 96 kr, Kocz-
kár Zsigmond járásbíró 1483 frt 58 kr, Konyovits
Jusztin mérnök 1457 frt 10 kr, Nikolits Ulászló min.
oszt. tanácsos Bács 1146 frt 06 kr, dr. Spitzer Mór
orvos 1127 frt 78 kr, Sztrilich Gyula földbirtokos
1084 frt 84 kr, Szemző János földbirtokos 1072 frt
43 kr, dr. Stojkovits Péter orvos 1048 frt 38 kr,
Esztergamy Károly vár. főpénztárnok 1031 frt 40 kr,

Falcione Gusztáv kereskedő 1026 frt 18 kr, Vértési
Károly ügyvéd 1000 frt 74 kr, Bunyi Károly asztalos
985 frt 68 kr, Vuits Arsa M. földbirtokos 979 frt 34
kr, Lallosevits Jakab földbirtokos 977 frt 09 kr, dr.
Kronits István ügyvéd 945 frt 98 kr, Bikár Simon
bank-igazgató 892 frt 52 kr, Lippert Ferenc ügyvéd
800 frt 58 kr, Hameder Károly kereskedő 786 frt 15
kr, Bikár Péter földbirtokos 785 frt 96 kr, Bruck
Adolf földbirtokos 781 frt 53 kr, Falcione Lőrinc föld-
és háztulajdonos 753 frt 21 kr, Leovits Gedeon ügy-
véd 748 frt 52 kr, dr. Ambróvits Károly ügyvéd
728 frt 34 kr, Molnár István nyug. trvszéki bíró 705
frt 62 kr, Rausch Antal földbirtokos Hódásgh 700 frt
68 kr, Blumenthal János tkvi vezető 687 frt 50 kr,
Zsivánovits Samu földbirtokos 682 frt 93 kr, Husvéth
István testő 672 frt 72 kr, Gall Emil gyógyszerész
664 frt 86 kr, Mihajlovits Miklós kir. táblai elnök
Budapest 662 frt 12 kr, dr. Makszimovits Miklós ma-
gánzó Szabadka 655 frt 04 kr, dr. Csibás Benő vár.
főügyész 651 frt 46 kr, Gottlieb Márton földbirtokos
647 frt 21 kr, Dalmay József ny. pénzügyi titkár 640
frt 50 kr, Dzsinitz Antal ifj. földmivelő 635 frt 08 kr,
Blumenthal Lajos földbirtokos 623 frt 20 kr, Fejér
Gyula apát-plébános 608 frt 60 kr, Barthal József
tkptári igazgató 604 frt 86 kr, Millássevits János
földbirtokos 604 frt 46 kr, Jankovits Antal kereskedő
589 frt 47 kr, Dzsinitz Péter földmivelő 562 frt 78
kr, Aszt Nándor kuriai bíró Budapest 562 frt 46 kr,
Konyovits István Nikolin földbirtokos 548 frt 80 kr,
Wolf Sándor földbirtokos 535 frt 60 kr, Falcione
Nándor tanácsnok 520 frt 30 kr, Bikár Pál földbirtokos
504 frt 16 kr, Ambróvits Gyula földbirtokos 501 frt
58 kr, Heindlhofer Róbert kereskedő 481 frt 68 kr,
Tárczai Mór földbirtokos 481 frt 40 kr.

Jegyzői értekezlet. Folyó hó 16-án — mint
levelezőnk írja — tartották a zsabylai járási községek
jegyzői értekezletüket. Az értekezlet befejezte után
Gyurgyeóv község jegyzője, Janosó Ödön, mint akinek
éppen névünnepe lévén, az összes egybegyűltet meg-
hívta vendégeikül. A lakullusi ebéd alatt és után az
egész társaságot a házigazda ismert magyaros humo-
rával csakhamar felvillanyozta. A felköszöntök egymást
érték A vig társaság szívélyes búcsú után, 5 óra felé
oszladozni kezdett.

Baja város törvényhatósági tagjai fölkérték
Drescher Ede jelenlegi polgármestert, hogy a jelölt-
séget a jövő restauráció alkalmával fogadja el. Drescher
meghatottan mondott köszönetet a megtiszteltetésért
és kijelenté, hogy polgártársainak bizalma és kérése
előtt meghajolni hönömi kötelessége lévén, a jelölt-
séget elfogadja.

Figyelmeztetjük az érdeklődőket, hogy az
ujvidéki városi mérnöki állásra kiírt pályázat (1250
frt fizetés és 100 frt lakáspénz) e hó végén jár le.

A budapesti kir. törvényszék Bogdán Ferenc
bikityi születésű, 19 éves suhancot a Löwenthal Her-
manon elkövetett gyilkosság miatt 15 évi fegyházra
és 10 évi hivatalvesztésre ítélte.

Lefolyt vásárunk kevéssé volt oly élénk,
mint ahogy az őszi vásárok rendszeren szoktak
lenni. Előző heti esőzések következtében a vidéki vá-
sárlók nem igen merészteltek ilyen szeszélyes idő vel-
lett neki indulni a vásárnak. Egyedül a disznó-piac
az évadnál fogva, volt élénk, habár vidéki kereskedőt
itt is alig láttunk.

A kiskoruk örökbefogadása iránti 1884.
évi 3546 sz. igazságügyminisztr. rend. végrehajtása
tárgyában újabb azon szigorú minisztr. utasítás ér-
kezett le, az ország valamennyi árvaszékéhez; hogy a
kiskoruk érdekei megóvása céljából a legszelebb
körben érdeke felek meghallgatásával az örökbefogadás
előzményei, körülményei a legszigorubbán kipuhatlan-
dók; hogy ekkép biztosan megítélhető legyen, vajjon
komoly és dícséretese-e a felek szándéka, tiszta-e azok
célzata, és előnyöse-e az örökbefogadás a kiskorura
nézve és ez oknál fogva vajjon megadandó-e a gyám-
hatóság jóváhagyása ehez.

Színészet. Közbejött akadályok miatt az első
bemutató előadás nem ma, hanem szombaton lesz. —
A bérlet hallomásunk szerint oly szépen sikerült, a
menyire már évek óta nem sikerült, ugyanis ki van
bérelve minden páholy és 30 zártzék. Zölje- és zárt-
zék még mindig bérelhető Borsodi Vilmos művezető
lakásán (Bezdnai u. Keszner-féle ház.) A színházi
részvénytársaság igazgatósága által jóváhagyott műsor
az első 6 előadásra a következő: „Szerelmi varázsital”,
vig operette és „A kölesönkért feleség” vigjáték, „Pro-
tektio” vigjáték, „Cigánybáró” nagy operette, „Sütet
pont” Csiky Gergely legsikerültebb színműve, „Kol-
dusdiák” operette és „Noemancipáció” énekes posse.

Restauráció Baján. Baja város törvényha-
tósági bizottsága — mint a Bajai Híradó értesül —
e hó 29-én fogja tartani tisztújító közgyűlését.

Megőrült Baracsán Bíró Verka, Balogh Mi-
hály ottani jómódú gazda 54 éves neje.

A cigányok ellen. A m. kir. belügyminisz-
terium következő körrendeletet intézte az ország összes
törvényhatóságaihoz: „A csász. és kir. közös külügy-
miniszterium f. évi október hó 24-én 25181/VII. szám
alatt kelt átiratában arról értesít, hogy a Bajor királyi
kormány tekintettel arra, miszerint az ország területén
barangoló cigánycsapatok a közbiztonságot nagyban
veszélyeztetik, f. évi október hó 9-én 11351. sz. alatt
kelt rendeletében akként intézkedett, hogy a külföldi
cigányok akár csapatonként, akár egyenként érkeznek,
az ország határainak átlépésében még azon esetben is
megakadályoztatásnak, ha igazolványtaln bírnak és a
fentartásukra szükséges eszközöket kimutatni képesek.
Az esetben pedig, ha sikerült nekik titkon a határt
átlépni, az ország területéről azonnal kitoloncoztas-
sanak. Felhívom ennél fogva a törvényhatóságot, hogy
a bajor királyi kormány ezen intézkedését ható-
sága területén a legszelebb körben közzététvén,
együttal a kellő intézkedéseket tegye meg, hogy a
cigányok a Bajorországba való menettől visszatar-
tassanak.”

Jótekonyság. Dr. Rátai József, megyénk fő-
orvosa — mint nekünk Uj Verbászról írják — a folyó
hó 3-án Kereszturon történt nagy szerencsétlenség
egyik áldozata özvegyének, öz. Urban Jakabné u-
verbázi lakosnő nyomorának enyhítésére, költségei fe-
dezésére 5 frtot küldött. Aldja meg az Isten a nemes-
szívű adakozót!

Vasuti menetrend 1886. évi június hó 1-1ől.

	személyv.	személyv.	vegyes v.	személyv.
Szegedtől Szabadkáiig.				
Szegedről indul	3.55	8.10	10.54	7.15
Horgos „	4.35	8.43	11.41	7.43
Palics „	5.01	9.14	12.18	8.10
Szabadka érkezik	5.20	9.28	12.35	8.22
Szabadkától Szegedig.				
Szabadka indul	6.25	2.42	6.55	11.01
Palics „	6.42	3.01	7.11	11.18
Horgos „	7.14	3.44	7.42	11.54
Szeged érkezik	7.45	4.20	8.11	12.25
Szabadkától Eszékig.				
Szabadka indul	6.00	1.55	8.47	
Tavankút „	6.31	2.20	9.16	
Bajmok „	7.01	2.40	9.44	
Militics „	7.43	3.10	10.23	
Zombor „	8.13	3.32	11.01	
Szt.-Iván „	8.42	3.53	11.29	
Szóna „	9.01	4.08	11.47	
Gombos érkezik	9.16	4.20	12.02	
Erdőd indul	11.06	5.12	1.14	
Dálya „	11.51	5.26	1.50	
Dráva-Szarvas „	12.12	5.43	2.11	
Eszékre érkezik	12.43	6.06	4.07	
Eszéktől Szabadkáiig.				
Eszékről indul	8.20	3.33	12.03	
Dráva-Szarvas „	8.48	4.05	12.40	
Dálya „	9.10	4.45	1.30	
Erdődre érkezik	9.26	5.00	1.44	
Gombosról indul	10.16	6.36	2.44	
Szóna „	10.31	6.56	3.01	
Szt.-Iván „	10.46	7.17	3.17	
Zombor „	11.14	8.13	3.52	
Militics „	11.30	8.41	4.10	
Bajmok „	12.07	9.35	4.52	
Tavankút „	12.25	9.57	5.13	
Szabadka érkezik	12.49	10.26	5.41	
Zomborból Buda- pestig.				
Zombor indul	11.14	8.13	3.52	
Szabadka érkezik	12.49	10.26	5.41	
Szabadka indul	2.15	10.50	9.53	
Kis-Körös indul	4.14	1.31	11.17	
Budapest érkezik	7.30	5.50	1.40	
Budapestről Zom- borig.				
Budapest indul	8.00	2.30	9.15	
Kis-Körös indul	11.23	4.52	2.32	
Szabadka érkezik	1.03	6.06	5.13	
Szabadka indul	1.55	8.47	6.00	
Zombor érkezik	3.32	11.01	8.13	
Zomborból Zimonyig.				
Zombor indul	11.14	12.49	3.52	
Szabadka érkezik	12.49	10.26	5.41	
Szabadka indul	9.39	1.33	6.18	
Csantavér „	1.59	6.52	6.54	
Topolya „	2.23	7.26	7.31	
Kis-Hegyes-Feketehegy „	2.47	7.51	8.07	
Verbász-Kula „	3.08	8.25	8.41	
O-Kér „	3.27	8.41	9.10	
Kiszács „	3.45	9.08	9.39	
Ujvidék „	4.16	9.38	10.38	
Pétervárad „	4.32	9.57	10.59	
Karlóca „	4.43	10.08	11.17	
Beeska „	5.10	10.35	11.40	
India érkezik	5.25	10.50	12.34	
India indul	5.30	11.01	12.44	
O-Pazna „	5.43	1.09	1.09	
Uj-Pazur „	5.56	1.26	1.26	
Batajnica „	6.07	1.43	1.43	
Zimony érkezik	12.57	6.28	9.53	2.20
Zimonyból Zomborig.				
Zimony indul	2.48	6.03	8.22	1.06
Batajnica „	3.22	6.44	8.44	1.44
Uj-Pazna „	3.55	7.17	9.08	2.03
O-Pazna „	4.28	7.50	9.38	2.26
India érkezik	6.45	9.20	2.48	
India indul	6.48	9.25	3.00	
Beeska „	7.19	10.10	3.30	
Karlóca „	7.28	10.21	4.37	
Pétervárad „	7.45	10.44	5.35	
Ujvidék „	7.45	10.44	5.35	
Kiszács „	8.16	11.09	6.11	
O-Kér „	8.16	11.29	6.44	
Verbász-Kula „	8.32	11.55	7.26	
Kis-Hegyes-Feketehegy „	8.46	12.15	7.56	
Topolya „	9.05	12.44	8.43	
Csantavér „	9.38	1.05	9.17	
Szabadka érkezik	6.08	9.38	1.32	10.00
Szabadka indul	1.55	10.00	1.55	
Zombor érkezik	3.32	11.01	8.13	
Szabadkáról Bajáig.				
Budapestről indul	9.15	8.00		
Szegedről „	3.55	10.54		
Eszékről „	12.03	8.20		
Szabadka (vendéglő) „	6.40	2.37		
Csikéria „	7.17	3.08		
Bács-Almás „	7.52	3.40		
Bikity-Borsód „	8.28	4.11		
Baja érkezik	9.10	4.47		
Bajáról Szabadkáiig.				
Baja indul	10.13	7.14		
Bikity-Borsód „	10.51	7.59		
Bács-Almás „	11.31	8.46		
Csikéria „	11.55	9.15		
Szabadka (vendéglő) érkezik	12.25	9.50		
Budapestre „	7.30	5.50		
Szegedre „	4.20	12.25		
Eszékre „	6.06			
Dájláról Bosna-Bródig.				
Dálya (vendéglő) indul	5.36	2.00		
Uj-Dálya „	5.45	2.10		
Vukovar „	6.40	2.35		
Bršadin „	6.57	2.49		
Nustár „	7.05	2.57		
Vinkovce „	7.47	3.16		
Ivánkova „	8.11	3.36		
Mikanovce „	8.36	3.56		
Strizivonja-Vrpolje „	9.27	4.22		
Andrievce „	9.50	4.41		
Garčin „	10.18	4.57		
Bród (vendéglő) „				

Körendelet. Bács-Bodrog vármegye alispáni hivatalától. A zombori királyi törvényszék elnökének folyó évi október 17-én 1076. szám alatt hoztam intézett átiratából tudomásomra jutott, hogy a bírósági iratok kézbesítésének eszközése körül igen gyakran olynemű rendellenességek merülnek fel, melyek egyrészt az idevonatkozó törvényi rendelkezésekkel ellentétben, másrészt a törvénykezés menetére feletti bénító hatást gyakorolnak.

Ennélfogva mindenekelőtt szigorú kötelezősége teszem az elüljáróknak, hogy a most készülő községi szervezési szabályrendelet által gondoskodjanak az ügyekben jártas községi kézbesítő közeg, illetve a szükséges képest több ilyen közeg felállításáról, vagy ha ez nem mutatkozik célszerűnek, ugyancsak a szervezési szabályrendelet által bízással a kézbesítés a községi, illetve körjegyzőre, ki az 1875. X. t. c. és az azt életbeléptető 1875. évi 2036. szám alatt kelt belügy- és igazságügyminiszteri rendelet értelmében különben is köteles a kézbesítéseket eszközölni, s ezen közegnek az illetékes kir. járásbíróhoz leendő törvényszerű s azonnali bejelentését el ne mulasszák.

Figyelmeztetem továbbá a községi elüljárókat, hogy a kézbesítési vévények eddig igen gyakran felmerülő késedelmes beküldése, vagy annak egyáltalán való elmulasztása esetén az illető felelős kézbesítő közeg ellen a törvény szigorú fog alkalmaztatni, a kézbesítők kötelesek a kézbesítés végett hozzájuk érkezett iratokat az 1875. évi 2036. számú bel- és igazságügyminiszteri rendelettel előszabott jegyzékbe beiktatni s a beérkezési sorrendje szerint kézbesíteni; a „sürgős” szóval jelölt iratok azonnali kézbesítendőek. Ezen jegyzék minden év végével az illetékes járásbíróhoz küldendő.

A kézbesítési vévények szabályszerűen állítandók ki és a kézbesítő aláírásával, az átadás napjának megjelölésével és a megmagyarázást igazoló záradékkal látandók el.

Előfordult, hogy a kézbesítendő ügyirat hetekkel előbb póstáztatván, a határidő lejártá után azon jelentéssel küldetett vissza, hogy „a kitűzött határidő elmulván, a kézbesítés nem eszközölhető”. Ily esetekben a községi törvény 90. §-nak a) pontja alapján fegyelmi eljárásnak van helye.

Megtörtént, hogy a címzett egyén az iratokat elfogadni hajlandó nem lévén, a vévény azon egyszerű jelentéssel érkezett be, hogy a kérdéses iratot a fél „elfogadni vonakodván, nála hagyatott”; sőt megtörtént, hogy a fél az iratot elfogadni nem akarván, a községi kézbesítő — sürgettetvén a kézbesítés — a helyett, hogy a kézbesítést foganatosított volna, magát az iratot küldte vissza azzal, hogy azt „a fél elfogadni ismételt kinalás dacára sem hajlandó” holott az idézett törvény s rendelet értelmében vonakodás esetén az irat minden esetben a félnél hagyandó s az otthagyas — ami ily esetben a kézbesítést pótolja — két névszerint megnevezendő tanuval igazolandó.

Különösen felhívom figyelmét a községi elüljáróknak, a váltó-ügyekben eszközölt kézbesítésekre, melyeknél dacára, hogy a kézbesítési vévények pégyes rovatai a lehető határozott utasítást tartalmazzák, a kézbesítő részére, mégis — néhány dícséretes kivételt képező községi kézbesítő leszámításával — azon utasítások a legtöbb esetben figyelmen kívül hagyatnak.

A váltói vévények V. rovata fejében a következő utasítás foglaltatik: „Jelentés arról, hogy a kézbesítés mikor, mily módon történt, vagy az miért nem eszközöltetett. Ezen jelentés a kézbesítő hites személy által, községekben pedig még az elüljáró által is aláírandó”. S mégis nemcsak az aláírások maradnak el, de maga a rovat is üresen hagyatik; utasítom tehát az elüljárókat, hogy az idézett utasítás szoros betartásáról gondoskodjanak.

Feltételeznem kellene, hogy a községi jegyzők és kézbesítők között oly primitív jogi fogalmakkal nem bíró egyén, a kinek arról nem volna tudomása, hogy a váltóképesség legelső feltétele az irni tudás, nem létezik; s mégis ismételtlen tapasztaltam, hogy a váltón szereplő egyének szóló váltói iratok átvételi elismervényével a címzett sajátkezü aláírása helyett annak kéjgye van alkalmazva, olykor még az is a néviró kitüntetése nélkül; elvárom ennél fogva a községi elüljáróktól, miszerint erélyesen gondoskodni tognak arról, hogy ilyen esetek, melyek már általánosságban is kirívó felületességet jeleznek, a szigorubb váltó eljárásnál éppen hanyagságot, az ügygel nem törődést árulnak el s ekkép azon sajnós feltevésre engednek következtetni, hogy a kézbesítők a felekkel személyesen nem is érintkezvén, a községi kisbírók, vagy még járatanabb egyének utján eszközöltetik a kézbesítést, a jövőben többé elő nem fordulnak.

Sajnosan esett tudomásomra, hogy a bűnügyekben, hol a közérdek mellett nemcsak az egyesek vagyoni előnye és érdeke, hanem gyakran személyes szabadságának kérdése is forog szóban, — még nagyobb hanyagság tapasztaltatik.

A kézbesítési vévények itt is rendszerint elkésve érkeznek vissza, vagy éppen a határnapon, amikor a bíróságoknak a netalán szükséges intézkedések megtételére, esetleg a többi szabályszerűleg megidézett fél és tanuak a tárgyalások elnapolásáról kellő időben való értesítésére már nem áll elég idő rendelkezésre, miáltal egyrészt az államkincstárnak indokolatlan kiadás okoztatik, másrészt az ügy elodázásával a büntető igazságszolgáltatás szenved, itt is elvárom tehát az elüljáróktól, hogy a bűnügyi iratoknak kellő időben leendő szabályszerű kézbesítésére a vévényeknek az illetékes bírósághoz leendő gyors visszatértesztésére a kellő figyelmet fordítandják.

Tudomásomra jutott végül azon sajnós körülmény is, hogy a beidézett felek a kellő kitanítás, sőt még a részükre kiküldött idézések nélkül is egyszerűen azon utasítással küldetnek be, hogy Zomborban (vagy esetleg máshol) a bíróságnál jelentkezzenek, s így a legjobb esetben is csak hosszas kérdésősi ödös után állapítható meg az illetékes hely, hová az illető berendeltetett, gyakran előfordul, hogy a felek a törvényszék helyett a járásbírósnál vagy megfordítva jelennek meg, s elmaradásukkal az eljárást megakasztják, s nem ritkán, mint később kiderül, az elmaradt, de nem hibás, fél ellen a személyes szabadság is sérelmes határozatot hozatalára és foganatosítására is adnak

okot. Előfordult már az is, hogy a felek a nekik szóló idézések átadása nélkül egyszerűen a megyeházában való megjelenésre utasítottak s így a megye terjedelmes székházában rendeltetési helyükre nem találva, gyakran csak akkor kerülnek helyre, mikor már elmaradnak folytán, az ügy tárgyalható nem lévén, a többi jelenlévő felek elboosztatják. Kötelezőségévé teszem tehát az elüljáróknak, hogy a beidézett feleknek mikor és hol leendő megjelenésük felől a községi kézbesítő által leendő kitanítása iránt intézkedjenek.

Mindezeknél fogva utasítom az elüljárókat, hogy ezen a fentebbiekben vázolt törvény- s rendeletbe ütköző s a törvénykezés menetét bénító eljárás megszüntetését célzó rendelet minden egyes pontját fontolóra véve, a leirt visszasságok megszüntetése iránt egyrészt a közigazgatás alsóbb közegeibe vetendő bizalom érdekében, másrészt, mivel az ilyenmű mulasztások ugy a közigazgatási, mint az 1875. évi XX. t. c. 6. §-nak alapján a törvénykezési hatóságok által is megtörásra számíthatnak, hathatósan gondoskodni fognak Zomborban, 1886. évi november 8-án. Az alispán helyett: Karácson Gyula, főjegyző.

Az állategészség-ügy ellenőrzése céljából a sertések, juhok és kecskék vasúti vagy hajón szállításiánál előírt szemléző bizottsági vizsgálatokat, a földmívelési miniszter, tekintettel az országban ez időszert fenálló kedvező állategészségügyi állapotra, december 1-étől kezdve további intézkedésig megszüntette. A juhok, kecskék és sertések vasúti szállításánál azonban eszentul is minden esetben szabályszerű belyegtelen járlatok (marhalevelek) használandók.

Kolera. Tem-rinben f. hó 12-én Igracsy Antal napzasmos, 16-án pedig felesége kolerában meghaltak. Dr. Kameniezky Sándor járásorvos a szükséges óvintézkedéseket a legerélyesebben foganatosította.

Városi közgyűlés. Zombor sz. kir. város törvényhatósága holnap közgyűlést tart. A tárgysorozat a városbáznak kizárólag csak a mi hírszédnök által olvasott fatábláján még hétfőn délelben sem volt kifüggesztve; így hát aki meg akarja tudni, hogy milyen tárgyak kerülnek szőnyegre, az szerdán okvetlenül fáradjon oda. Mert Zomborban 9 év alatt még nem tudtuk annyira vinni, hogy a város enemű közlési ingyenes szolgálatainkat a polgárok érdekében igénybe vönne; sőt, ugy látszik, egyelőre se nekünk, se az érdeklődőknek nem lehet több figyelemre kiltásunk. Vegyék ezt részünkre enyhítő körülményül azok, akik városi közügyekben több tájékozottságot kívánnak öllünk, mint a mennyit a mostani előzetesekkel szemben módunk van tanusítani.

Adakozás. Az új-verbázi part. algymnasium új iskolaépület emelése költségeinek fedezéséhez járultak. (Folytatás, 6 ik közlés.) Kiszárol: Baruskovits István k. jegyző 5 frt, Korossy János aljegyző 2 frt, Titko Mihály 1 frt, Kovács Misó 1 frt, Langhoffer Károly s. lelkész 1 frt, Ofner Ig., Löwenberger J. és Irik Ignác 50 kr., Kiszács községe 5 frt; Szeghegyről: dr. Ott Konrad több éven át évenként 10 frt, Bieber Gy. 2 frt, Schärer Lukács, Gutwein Ádám, Schneider Péter, Lehn Jakob, Schneider Péter id., Becker Dávid, Schübler Henrik, Gerber Ferenc, id. Jausz Frigyes egyenkint 1—1 frt = 9 frt; több éven át évenként: Weirich Dániel jegyző 3 frt., Engelberger Benedek aljegyző 3 frt, Friedmann Mór gyógyszerész 5 frt, Klein Mihály 2 frt, Molnár József 2 frt, Engisch Frigyes s. lelkész 5 frt, Abraham Jak. 2 frt, Becker Fülöp 5 frt, Lehr Dávid K. 2 frt; Torzsáról: Famlér G. A. lelkész 5 frt, Löbl Zs. 2 frt, Blum L., Kreuscher H., Hettesheimer, Vombohr Fr., Schmidt Fr. ifj. 1 frt 60 kr., Schmidt Károly 3 frt, Orth Lajos 1 frt, Hamel A. 1 frt, Torzsai takarékpénztár 2 frt; Schneberger János lelkész Új Verbász öt éven át 100 frt; Jausz János Szeghegy 2 frt; B. Ujtalról: Plachy D. aljegyző 3 frt, Plachy Janka 2 frt; Hozel Samu iskolai igazgató Temesvár 5 frt; Róth Béla s. lelkész gyűjtő-ívén T. Becse 15 frt; Angelics Germán szerb patriarka Karlovica 50 frt; O-Szivacról Tiefenthaler F. lelkész 5 frt; Gerhardt S. 1 frt; Hoffmann I. tanító Új-Szivac 1 frt. Összesen: 266 10 kr. — Az ötödik közlésben kimutatott összeggel együtt 1613 frt 53 kr. — Az elnökség.

Egy híres rabló elfogatása. Nicolich György derék és ügybuzgó I. rendőr alkapitány erélyen és tapintatánan egyik újabb fényes jelét adta a napokban, amidőn a közli vidék egyik retgett s régóta országszerte körözött zsványát, Szabó Lebbencs Jánost elfogta. Szabó Lebbencs még a nyáron szökött meg a helybeli kir. ügyészségi börtönből s azóta Tyosziy és Homokóczy társaságában üzte a személy- és vagyonbiztonság elleni garázdálkodásait, míg szombaton este végzete a zombori vásárra nem hozta, hol éber rendőrségünk nyakonesipte. Elfogatása nem ment könnyű szerrel, mert a vén róka élvén a gyanupörrel éjjel titkos uton jött a városba s valami rovtól előlévő Lakatos Jokli nevű cigánytól szállt meg. Rendőreink titkon értesülvén tartózkodási helyéről, a nevezett napon éjjeli 11 és 12 óra között a házat körülráolták. Szabó Lebbencs azonnal fölismerete veszélyes helyzetét s kikiltott, hogy ne menjen be senki, mert irgalmatlanul lelövi. Erre azután ablakon próbált a szabadba jutni, de vesztére, mert az ott álló rendőr lefilyelte s a többiek segítségével össze kötözte. A megrögzött gonosztevőt vasárnap reggel kísérték át a kir. ügyészségre.

Irodalom.

Előzetési felhívás. Alighieri Dante, Divina Commedia, művének III. része: A paradicsom. (II Paradiso.) Fordította Csiesáky Imre. A közőpör fénypontja, de egyszersmind fordulópontja nagy idejében, azon korban, írja gr. Szécsen Antal, mely látta a hatalmas Hohenstauffok bukását és enyészését, a német nemzet római szent birodalmának egyre növekedő belbonyodalma és fejletlenségét, mely látta Franciaországban az új állameszmék első csiréit, hazánkban az Árpádház kintutát és az Anjou-k fényes uralmának megállapítását, egy ember jött a világra, kinek életében és műveiben visszatükrözlik kora, minden sajátágaival együtt, kit nagy nevezetességű százada teljes erővel megragadott oly mérvben, hogy óriás szellemében a lefolyt múlt alapján egy egészen új kornak hajnal csillaga, látunka lón, kit az egész mű-

velt világ ismer, csodál, szeret, tulajdonának vall, mert ő az emberiség nagy költője: Alighieri Dante. Nagy szellemekkel társalogni, örökéletű eszméket kutatni műveikben, melyek vége is csak töredékeny kifejezései azoknak s minél nagyobb szellemektől származnak annál többet hagyunk kifejezetlenül és annál több anyagot adnak a gondolkozásra: hasonló a gyermek mulatságához, ki csigából hallgatja a tenger zugását. Nincs író, talán Shakespeare-t sem véve ki, a kivel szemben ezt élénkebben érzünk mint Dante, kezünkben a Divina Commedia aránylag kis kötetével, mely két egész világot: a kosmikus és a szellemi világot egy tartja magában mint két egymásba ömlő világ-óceánt, írja Szász Károly. A Divina Commedia három része közül, írja ugyanő, kétségkívül a Paradicsom a legnehezebb de a legjutalmazóbb is. E részben vannak a legfőlségsébb jelenetek és leírások. A diadal éneke ez annyi harc, küzdelem, kín és szenvedés után. A Paradicsom-mal eddigelő nálunk (kivéve ugyancsak Szász Károlynak kitünő értekezését: A fény fokozatai a Dante Paradicsomában, Budapesti Szemle, 1882. febr. sz.) senki sem próbálkozott. Talán a Hugó Viktor mondása miatt: On ne se reconait plus aux anges; l'oeil humain n'est pas fait peu-étre pour tant de soleils? Én megkísértém. A mű első részlete még ez évben meg fog jelenni. Terjedelme 12—14 iv lesz. Előzetési összeg: 1 frt 60 kr., növendékpapoknak 1 frt 20 kr. Az előzetés legelőszérűbben posta utalvánnyal vagy levelezőlapon történik. Gyűjtők tiszteletpéldányt kapnak. Zsombolya-Csitő, (Torontál m.) 1886. október hó. Csiesáky Imre, kalocsa-főgyűházmegyei áldozár. — Törökvt, jeles földünknek ezen sokat ígérő újabb művét is melegen ajánljuk a magasabb irodalmi termékek iránt érdeklődők, névszerint a t. lelkészkedő papság becses figyelmének.

AZ A LEGÉNYÉLET.

Kedves barátném! Az aranyos fiataltság életéről minap folytatott csevegésünk után felszólított, irjam le ezt az életet, mert szeretne vele töröl-hegyre tisztába jönni. Bár a tollforgatás sem kegyerem, sem erős oldalom, kegyed iránt való kitünő tiszteletem jeléül, mégis megpróbálkozom vele. Az eredmény silány mázolás ugyan s jobb szerettem volna valami kitünő Rembrandt-képet nyujtani, hogy a tartalom sivárságért legalább a mesteri rajzbannert volna kárpótlást; de szolgáljon tollam melegségül az angol közmondás: „Where nothing is, nothing can be had.”

Igazán különös s már sokszor elgondolkodtam felette, miért magasztalják, miért irigylik éppen a nők, a kik nem ismerik, s miért az öregek, a kik viszont jól ismerik ezt a mi sorsunkat. Magasztalja kegyed s magasztalja sok más. Ella barátnéja — hisz hallotta — oly gyönyörűnek képzeli a legényéletet, hogy ha férfinak született volna, soha meg nem házasodnék. Még eredetibb az a nyilatkozat, mely egy tüzről pattant menyecske ajkairól lebbent el a minap. „Az az út” — ugymond — „melyet a fiatal-ember társadalomba-lépéséül kezdve az oltárig megtesz, a mennyei üdvösség Kálváriája s egy stációjáért örömmel áldozna fel hátralévő életét.”

Egy esztendeig fiatalembernek lenni s azután meghalni, milyen kívánság! A halált véve, rosszznak nem éppen rossz; az életet tekintve, felettébb hizelő — a megrögzött agglégényekre nézve. Azért is osztják fel ök talán ezt a rövid utat annyi stációra, hogy mire megfutják, már nem az oltár, hanem a sír szája előtt állanak.

S mit gondol, kedves barátném, mi lehet az oka? Nemde hamis látszat vagy az ellentétben való gyönyörködés vagy szeszély vagy más efféle? Hiszen a hűlgyek — bocsánat az ószinteségért! — gyakran szoktak ilyesmik után indulni. Vagy nincs igazam? „De hát az öregek,” — vetné, tudom ellene — „miért magasztalják, miért óhajtkák azok? Ök átélték, tudják milyen. Rossz után meg csak nem fognak sóhajtozni.”

S e kérdéssel, azt hiszi, megfogott; pedig dehogyan! A kor lehet benne visszakivánni való, de az élet nem igen. Az ellenmondás csak látszólagos, melynek nyitját, úgy gondolom, birom. Az erendelő bünnel ugyanis egy keletű, tehát szintén erendelő jellemvonása az embereknek, hogy mindig a régebbit dícsérik az újabb rovására. A népek hajdkorai dícsőségükön merengnek; elfinomult társadalom a patriarkális élet egyszerűsége után sóhajtoz: az öregek meg, igen természetesen, ifjúságokért epednek. Pedig a „régí jó idöket” hajtozni voltaképen csak két embernek lehetett igazán méltó oka: t. i. az első emberpárnak. Ök a paradicsom végtelen üdvösségét adták azért az egy szál almáért, melyet már akkor is az asszony szeszélye kívánt meg az isteni tilalom ellenére s ezzel végtelen fáradság korszakát nyitották meg maguknak s minden maradékaiknak. Ez volt tudtommal a világ fenállása óta a legdrágább alma s ki tudja, nem volt-e férges az is; hisz rendszeren: „Kívül arany, belül hamu.”

Sóhajuk is, úgy látszik, örökké szállt összes ivadékaikra, mert azóta nem volt kor, mely ne a régebbit magasztalta volna. Jogosult is volna e sóhaj, ha még mindig a paradicsomra vonatkoznék; de vajjon ma már kinek jut ez észébe?

Ezzel megfejtettem volna, miért magasztalják a nők és öregek a legény-életet; hátra van most még, hogy kimutassam, miért nem lehet egyáltalában magasztalni.

A garçon-ember élete tulajdonképen három hely között oszlik meg: az otthon, a hivatal és a vendéglő között, mert lakni, dolgozni, meg élni csak kell.

Tudja kedves barátném, mi a mi ott honunk? Aleöven, hova hálni járunk. Csodálkozok? Pedig valóban úgy van. Igaz, vannak — hogy úgy mondjam — benszülőttek, kikhél az otthon és a családi házias élet összeforr s ezek szerencsések. De, fájdalom, sokan s köztük én is, nem ezek közül valók vagyunk. Nekünk a házias életben való részvétet nagyon megnehezíti a mai viszonyok kényessége, mely a lányos házhöz belépő fiatal embert nyomban jegyesnek kurrentálja. S ha a szóhábeszéd gyanusításain meg a papa s mama rögtön kezdődő ipáskodása, illetleg napáskodásán túltesszük magunkat, akkor meg éppenséggel nincs maradásunk. Különben is mostanság, mikor még a ház asszonya is vajmi ritkán marad a családi

kör korlátain belül, inkább forgolódnak országra szóló körökben, csak hogy nevet nyerhessünk. Otthon már csak a lehető legszűkebb értelemben van s az is csak a napnak bizonyos kis részeiben, mikor a családi kör — egyszerű a kimerültség miatt is — sokkal összefogóbb szorul, semhogy oda nem tartozót is magába fogadna. Idegen előtt tehát, ha csak valóságos családtaggá lenni nem akar, a házas élet zárva van.

„Legyen hát azzá!”

De hogyan? Aranyos ifjúság! Aranyos szabadság! Söhajtoznak önök. Hát ez is szabadság? Mit ér az olyan szabadság, ha utaim meg vannak szabva; ha hazulról a hivatalba, hivatalból a kocsmába s a kocsmából újra a magános, rideg otthon nesztelen falai közé vezethetnek csupán? Ennyi szabadsága a rabnak is van; ez nem szabadság, ez börtön. Vagy mit ér az én szabadságom akár zöld erdők árnyán, csermely gyepek partján, ha bedugott fülem a csalógány csattogását, a csermelynek csobogását nem hallhatja? Mit ér az én szabadságom akár tavaszi mezőben, ha szemem bekötve, érzékeim elzsibbasztva? Ha a virágok természetes színpompáját nem láthatom, üde illatukat nem érezhetem? Mint tépjk le csak egyetlen egyet is, hogy majd a keblemre tűzzem, mikor minduntalan elém ágaskodik a kétség, a bizonytalanság kérdőjele: hátha bógánes után nyúlok? Ha csak akkor oldják le szememről a köteleket, mikor már mesterként felcíomázva, csinosan rendbe szedve a vásárra viszik? Akad, akad, a ki ott is megveszi. De én nekem piacról nem kell, ha kertből nem vehetem. Talajában, természetes mezében szeretem én nézni is, ki nézni is a virágot, nem pedig kiemelve s kirakatba téve.

Igy marad a mi sivár otthonunk, csak hogy itt a fényes nap látogatását nem fogadjuk, itt csak a holdnak meg a csillagoknak vagyunk otthon.

A hivatalról, mely a közéletben és a társadalomban helyünket biztosítja, nincs sok mondani való. Ott a kötelesség az úr, szava előtt meg kell hajolnunk. Ott a munka szórakoztat s mert szórakoztat, azért a hivatal tulajdonképeni otthonunkat is pótolja.

Higye meg, kedves barátném, jobban s otthonosabban érzem magamat munkám körében, mint bárhol egyebütt, mert ösztöne hív barátok vesznek körül. Minden elvégzett munkám egy-egy jóbarát s állhatatosabbakat nálak az emberek között bizonyára nem talál. Mintha bánatunkban vigasztalni s örömlünkben részt venni tudnának! És a mi fő, soraikban a féltékenység, a bizalmatlanság sohasem üti fel a fejét, holott ezek a szép tulajdonságok a teremtes koronái között mind nagyobb tért hódítanak. Szinte rosszul esik távozni tőlük. De hát élni is kell.

S megyünk a vendéglőbe. Társaság szerető létünkre még ebédünket s vacsoránkat is többek körében szeretjük elkölteni, mert jobban esik, ha az élet fenntartás kötelességét észrevétlenül teljesíthetjük. A társalgás fűszere az ebédnek, míg az egyedüllet megkeseríti. Jól mondja a mi Vörösmartynk a magányos étkezéskor:

„Több annak a gondolatja,
Mint a mennyi jó falatja.”

Csak egy hibája van a mi vendéglőinknek, az az egy hibája, hogy csupa férfiak járják s női társaságot keresve sem lehet találni bennök. Vala hányszor belépek, mindannyiszor eszembe jut egy „Herren Abend”, melyet ugyancsak vidéki városban katonatisztek rendeztek. S mit tapasztaltam én? Azt hogy férjem-uraimék mulattak rajta legjobban, mert nekik egy kis pikans változatosságot nyújtott, míg nekünk pusztá unalomkergetésül szolgált csak. Valami kifejezhetetlen természetellenesség fuvallatával lengett körül minket mindvégig, mint mikor kacagni megyünk a színházba, s a függöny felgördültével borzongatólag csap meg a színpadi hideg levegő. Az ilyen vendéglői élet hagyján annak, ki a korema füstös gőzös levegőjében jól érzi magát; ki a borban büfélejtő s kedv derítő italt élvez; ki a rákoszöntésekben az egész világot feledni képes; kinek voltaképen se célja se ideáljai; ki máról holnapra él s epikurista. De a kinek van szíve, van hivatása, vannak ideáljai, az e léha élet bekóit megnyugvással viselni nem tudja s ha merő kényszerűségből magára erőszakolja is, érző szíve s önérzete abban a pillanatban menten darabokra tör. Valahányszor a puszták fenséges királyát szűk ketreche szorítva láttam, sajtáságos szájalom fogott el, mely csodálattal élvezetét megzavarta. Vajjon nem szakasztott ilyen a kocsmák s kávéházak szivarfüstjébe s borgőzbe temetkező fiatal ember állapotja is? Igazán szomorú dolog s a felelősség terhe sok esetben a társadalmi viszonyokra nehezül. Szerencse, ha egyiket-másikat kora undor fogja el; ha egészséges érzése felárad az eslekeyesedés ellen, mely fényveti s visszakergeti a magányos négy fal közé, honnan emberek után való vágyódása kiragadta.

S mit talál otthon? Mindenesetre több jót, de azt az egyet, mely után oly fájdalmasan vágyódik, mégsem találhatja fel. Úrt érez szívében, melyet otthon minden javaival se képes betölteni. E kielégítetlenség nyomása alatt izgatottan jár fel s alá a szobában s százszor is végig méri színtében-hosszában, hiába. Ledől a pamlagra s összekuszált gondolatait igyekszik rendbe szedni, hasztalan. Megeresztli képzelődése szálnyait, hogy tündérvilágokba szállhasson, hogy üde balzsamu levegőt szívna, mely összeszorult szívét újra kidagassza, céltalan erőlködés. Szárnyai ernyedten esapódnak össze s újra csak a göröngyök rabja. Munkába fog, nem megy. Olvasni kezd, nem bír.

Mit műveljen! Hogy oszlassa üres tépelődéseit? Gépiesen nyul a gyorsfűző után. Megtölti vízzel, szeszszel; meggyújtja. Nyomban felcsap a szesz kékes lángja s magasan lobogva nyaldossa körül a vékony bádógmüvet. Kisérletes fénye, daemoni sístergése büvös erővel vonzza magához. Hosszan, melán néz beleje s a lángban játszó szikrák mindenféle alakokat s képeket festenek felébredt képzelme elé, mignem odameredt szeme előtt egy nagy lángtengerré nem foly össze minden, melynek közepében többé nem a bádógalkotmány hanem ő maga áll. A kékeszínű lánghullámok hosszú nyelvek alakjában csapkodják körül s valami titkos erő észrevétlenül huzza alább és alább,

anélkül, hogy ellen tudna állani. Kétségbeesett küzdelemre kél vele. Minden izma megfeszül, minden ere kidagad, lelki ereje megszázaszorodik — mind hiába, az ördögös hatalom meggyőzhetetlen s csak oly fokozatos, észrevétlen lassúsággal vonja őt egyre lejjebb a tűztenger mélyébe, mint előbb. Melle, nyaka egymásután tűnnek el a sustorgó habokban. Már az állát nyaldossák s léleketében is érzi már a fullasztó hőséget s arcán égető veríték csorog alá. Még egyszer összeszedi minden erejét, melyet titánivá növel a kétségbeesés — az is megtörik s utolsó lehellete már lángot csap a tüdejébe. Dülledt szemeivel, bár kiállanak még, semmit sem lát; csak érzi, hogy azt is hova-tovább elnyeli a tűzár, míg végre feje fölött is összecsapnak a hullámok. Még egy biztos kínos érzés, az, hogy vége van, azután

„Meggzintek minden kinjai,
Az álom hív barátát.”

De mégsem. Iszonyatos dördülés rázkódtatja meg egész tetemét s eszmélre tér. Szeme felnyílik s mit lát? Előtte a gyorsfűző, a szesz kékes lángja zizgve nyaldossa most is; a víz ellenben kicsordulásig for, rotyog benne úgy, hogy a könnyű fedelet is fel-emelte s a földre vetette. Innen a dördülés. Hitetlenül kap a szeméhez, homlokához, végig tapogatja magát egészen — s csakugyan semmi baja, ő az egész épségben. Átkozott képzelődés! . . . Kesernyész mosolygással forrázza le teáját, melyet jól kiérdemelt s aztán jó éjszakát!

Lássá kedves barátném, ilyen ez a mi életünk s nagyjában így megy ez napról-napra. Lehet-e magasztalni, a következtetést kedvedre bízom. Én beérem az örömmel, ha irigykedésből kiabrándítanom sikerült. Isten velünk! Kitünő tisztelettel

Ámos.

Naptár.

November.

Havi es heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
23 Kedd	Kelemen vt.	Kelemen	11 Menna
24 Szer.	Ker. János	Emilia	12 Alam. János
25 Csüt.	Katalin sz.	Katalin	13 A. sz. János
26 Pént.	Konrád vt.	Konrád	14 Fülöp apost.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.
Laj. tulajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Az apatini kinestári uradalmi nagy-vendéglő melléképületekkel együtt, 1887. január 1-től egy, esetleg három évre kedvező feltételek mellett kiadandó.

A feltételek alulirottaknál bármikor megtudhatók.

Goldstein és Hoffmann

2-1 apatini italmérés-i-jog bérlők.
2986. Ada mezőváros előljárásgától.

Hirdetmény.

Alulirott előljárásg közhírré teszi, hogy **folyó hó 29-én** a községi nagyvendéglő, 12 vendégszoba, 1 nagy díszterem, két kisebb mellékteremmel az emeleten, — alul pedig kávéház étteremmel, vendéglő lakással, külön bormérés helyiség (depó) szinte lakással, istállók felszerel 3500 frt kikialtási-ár mellett, — nemkülönben a sörszedési jog (accisa) is három egymásután következő évre haszonbérbe fog adni, melyre az árverezni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy a bánompénz 10% leend. Az árverési feltételek a község házábanál bármikor előre is betekinthezők.

Ada, 1886. évi november hó 16-án.

2-2 **Az előljárásg.**

10549. sz.
1886.

Árverési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium f. évi 38725. számú magas rendelete alapján Bács-Bodrogh megye Tittel községében fekvő és az államkinestári tulajdonát képező 53. számú ügynevezett segéd-tiszti lak kerttel együtt, 4050 frt becsárral **folyó 1886. évi december hó 15-ik napján d. e. 10 órakor Tittel község házában** a kitalított becsár mellett nyilvános szóbeli és zárt ajánlati írásbeli árverés útján a törvényhozás utólagos jóváhagyásának fenntartása mellett elfog adni. Minden versenyző köteles a szóbeli árverés előtt a becsárnak 10% át bánompénz gyanánt az árverező bizottság kezébe letenni. A szóbeli tárgyalás megkezdése előtt 50 kros bélyeggel és 10% bánompénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatok is beadhatók, melyekben világosan kifejezendő, hogy ajánlattevő az árverési feltételeket ismeri és elfogadja. Az eladási feltételek a szegedi m. kir. jószágigazgatóságánál vagy a nagybecskereki uradalmi ispánságánál a hivatalos órák alatt bármikor betekinthezők. Utóajánlatok figyelembe vétetni nem fognak. Szegeden, 1886. évi november hó 16-án. **M. kir. államjóságigazgatóság.** 2-1

Zombor, 1886. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdája.

Pályázat.

Szent-István (Baja mellett) róm. kath magyar-dalmát tanylevű népiskolájánál az I. és II. od. leányosztály tanítónői állásra — mely évi 400 frt fizet és 50 frt lakbér illetmény élvezetével van összekapcsolva — ezenel pályázat nyitattik. Felhivatnak tehát azon okleveles és magyar-dalmát nyelv alapos ismeretével bíró tanítónők, kik ez állást elnyerni óhajtanak, miszerint okmányaikkal felszerelt kérvényeiket **f. évi december hó 2-ig** a szent-istváni iskola-székre címezve ft. Till Lajos ker. esp. és tanfelügyelő urhoz **Nádudvar** (Pestmegye) küldjék be. Megjegyeztetvén, hogy a megválasztott tanítónő mind a hat osztály leány-gyermekeit köteles leend — az iskolaszék által megállapított időben — a női kézimunkában oktani.

Szent-István, 1886. évi november hó 14-én tartott ülésből.

Tomasics Sándor, **Györffy Sándor,**
iskolaszéki jegyző. 3-2 iskolaszéki elnök.

11536. sz.
1886.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. pénzügyminiszterium f. évi október 30-án 60115. szám alatt kelt magas rendelete folytán a palánkai kinest. uradalomhoz tartozó fúttak cserevici révjognak 1887-ik évi január 1-től huszonöt (25) évre, esetleg ha az eredmény teljesen kielégítőnek nem találhatók, csak három évre leendő bérbeadása iránt **folyó évi december hó 9-én d. e. 9 órakor a palánkai kir. ispánság irodahelyiségében** írásbeli zárt ajánlati versenyen nyel egybekötött szóbeli árverés fog tartatni. A haszonbérbeadó köteles leend a mondott révet saját költségén gőzkomppal felszerelni, de ha csak közönséges kompot akarna alkalmazni, a bérlettartam okvetlenül csak három évre szabottnak tekintendő. A többi részletes feltételek a palánkai kir. ispánságánál betekinthezők. Kikialtási ár évi 3151 forint. Az árverés megkezdése előtt 10% bánompénz leteendő s az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű írásbeli zárt ajánlat-hoz is 10% bánompénz melléklendő. Vagyontalan egyének vagy hátralekös kinestári bérlők, valamint nem önjojgo személyek az árverésben részt nem vehetnek. Utóajánlat figyelmen kívül hagyatik. Szeged, 1886. évi november 11-én. **M. kir. államjóságigazgatóság.** Utányomat nem díjazatik. 2-2

485. szám.
1886.

Árlejtési hirdetmény.

Uj-Szivac község házábanál **1886. évi nov. hó 27-én** délelőtt 10 órakor, a járási főszolgabíró közbenjötté és elnöklete alatt nyilvános árlejtés fog tartatni a nagyvendéglő felépítése tárgyában.

A teljesítendő munkálatok a következők:

1. Föld és kőműves-munka	69 frt 82 kr.
2. Az ácsmunka	3562 > 51 >
3. Tetőfedő-munka	3065 > 82 >
4. Bádógos-munka	610 > 76 >
5. Asztalos-munka	202 > 40 >
6. Asztalos-munka	1442 > 72 >
7. Lakatos- és vasmunka	494 > 50 >
8. Mázoló-munka	188 > — >
9. Üveges munka	145 > 44 >
10. Kútásás	340 > — >
	100 > — >
Összesen	10221 > 21 >

kikialtási árral.

Az egyes munkálatokra külön-külön, vagy az egészre együttesen lehet vállalkozni.

Miről a vállalkozni kívánók értesittetnek, hogy magukat 10 százalék bánompénzzel ellátva a nyilvános versenyen megjelenhetnek, avagy írásbeli zárt ajánlatukat 50 kros bélyeggel ellátva, az árlejtés megkezdéseig a községi előljárásgánál benyújthatják.

A fent meghatározott bánompénz pedig készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban csatolandó, továbbá kitéve azt, hogy az árlejtési feltételeket ismerik és azoknak magukat alávetik.

Az árlejtési feltételek és műszaki okmányok Uj Szivac község házábanál a rendes hivatalos órák alatt naponként betekinthezők.

Kelt Uj-Szivacon, 1886. évi nov. hó 14-én.

Eiman Károly, **Kuhn Fülöp,**
közs. jegyző. 3-2 közs. bíró.

2-1